

SLOVENIJA.

List 16.

V petik 23. Svečana

1849.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petik. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za pol leta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za eno kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za eno kvatre 2 gold.

Slovinci!

Vi se spet vabite k volitvi na Nemški Frankobrod. — Spomnite se lajskih besed našega preslavnega pesnika Koseskiga: „Mi nimamo na Majnskem Frankobrodu ničesar opraviti“.

„Mi nimamo na Majnskem Frankobrodu ničesar opraviti“, tako smo vas svarili tudi od več strani. — Kateri so bogali, so v kratkem zlo radi bili, ker niso volili. — Drugi so se skoro zdramili — ino si poslance nazaj prosili ino terjali — ali ne dobili. — Pomnite si to. — Kar je nam Slavenam treba, nam dajo naš presvili cesar ino naš državni zbor, ne zunajni nemški. Prijazne zaveze pa bodo že cele države med sabo sklenile, kakor so tudi ministri obečali.

Za vravnavo razmer med eno in drugo državo ni nikoli potreba toliko deželjskih poslancev, to naj stori ministerstvo samo, in sicer tako, da bo naš avstrijski zbor z njegovim djanjem zadovoljen. Ne dajte se toraj prekaniti. Pomislite, ako vam je kaj na tem ležeče, kar je vsakemu narodu narsvetejši, na lepim jeziku vaših prededov, na narodnosti in veri, kako dalje je že zdaj nemšina prilezla in slavljansko jedro objedla, koliko več moč bo pa doseгла, če pod nemško cesarstvo pridemo, svoje tla sramotno za nemške spoznamo, in se od naše edine nade, od hervaskih bratov ločimo.

Tudi lani so vas priganjali, silili, grozili se itd. Zdaj se vam sicer pove, da vas nikdo ne sme ino ne more siliti; ali Bog ve, kako se vam spet bo tolmačilo, da je dobro, koristno ino potrebno zvoliti.

Tako so lani tudi terdili. Zato ne verjamite, ker ni taka. Za tega voljo nimamo mi Slovenci na nemškem zboru ničesar opraviti. Tudi vsi drugi Slavjani niso hteli v Frankobrod voliti. Mi se verno držimo našega cesarja ino našega državnega zbora, če ga ravno nekatere nemške novine sedaj navlaž čez vso mero grajajo — pre, pre — ker je njihovim sebičnim željam na poti ino tern v oki.

Že to se nam pri ti Frankobrodski volitvi prav ne vidi, da se vse skrivoma pozvedava, kakor bi bilo vender mogoče, jo doognati? Zdi se, ker se boje, da bi kateri rodoljub tega rano ne zvedel ino vas ne svaril! Z več krajev prihajajo takši glasi ino pritožbe.

Drugič pri Frankobrodcih tudi to ni pravica ino pošteno, ker so radovolni s poslancom, če ga le trije ali štirje zaslepljenci zvolijo — ako je ravno blizo sto volivcev proti temu *).

Vsaki občuti ino ve, ker takoršna volitva, takši poslanec ne velja, ino pošten mož se sramuje na tako malo glasov poslanstvo prevzeti; le kdor je bolj denarjev ko pravice gladen ali ni našinec, gre narod prodavat.

Dr. M.

Nove paradokse.

(Iz Nov. h. sl. d.)

Pred revolucijo smo poslali nekoliko pa-

*) Za to prosimo, ako bi se v katerim kraju pa vender le volilo, da bi nam rodoljubi na tanjko razodeli, koliko je mož pri volitvi bilo, in koliko glasov je kaki poslanec dosegel, da ga, ako se izvoljen od kake pesti ljudi ne pomišlja v Frankobrod romati, po časopisih poprimemo po zaslugi. Vredništvo.

radoks v beli svet z to ljudomilo namembo: da se kaka poštena, ali seer slaba duša sama sebe zave in se smešnosti varje. Mnogo je od tistiga časa vode po Dravi preteklo; mnogo kervi zemljo nakvasilo; peresa so se v meč preobrnile: grom topov je besedo zagušil, ali paradoksam ni konca prinesel. Dokler je neumnih kaj, bo neumnost; dokler je svet, bodo paradoksa. Kdor ne verje, naj naprej bere.

I. Ko se je na Francozkim ustavná monarhija za republiko zamenjala, se to ni gotovo zgodilo po želji večine Francozkiga naroda. De je temu tako, jasno spričuje volitev predsednika. In vendar je ostala tista oblika (forma) vladarstva, katero je ona derzna manjšina (Minorität) za dobro vzela. Kje je uzrok tega? Kaj bi družiga bilo, kakor centralizacija, ktere osrednja točka je Pariz bil... Ako bi bila Avstrijska država čez in čez enako Francozki centralizirana, bi jo gotovo avstrijsko-slavjanski bajoneti mesca Oktobra težko bili iztergali iz krempeljev dunajskih puntarjev. — Jaz zlo dvomim, da bi sedajnemu avstrijskemu ministeriju naprave današnje francozke države močno po volji bile; — pa vendar kdo bi to djal! — si je vzel za poglavitno nalogo svojiga življenja eno izmed unih naprav toliko grajane Francie, ktera mnogonarodni Avstrii z narveči nevarnostjo žuga, to je centralizacija dežel na način Filipove Francie! Recite mi, gospodje! ali ni to paradokson?

II. Avstrijska vlada je zatirala do revolucije in pozneje slavjanski živelj, ali de vmerjeno rečemo, zanemarila ga je, (in cela državna mašina je tje merila). Zakaj? Ker ga ni znala ceniti — ali de vmerjeno rečemo — ker ga ni poznala. Zdaj — to je odkar se je nekoliko z njim soznanila — iše zoper njegovo (za-njo toliko rešivno in blago) silo svoj antidotum v Frankfurtu! — Ali ni tudi to paradokson? Je zares in vse podobno temu, kar sledi. —

Šantava lesica je zaželjela zajčjiga mesa, pa dene rep med noge, in reče zajcu: „Striček zajc, stopi sem bliže, da se pobrativa, vidiš, da sva oba kratkorepa, in seer kosmatiga rodu.“

Ali zajc odgovori: „Ti reva od lesice! to ne more biti, kosmata sva, ali enaka nista.“ Ter se spusti v tek. Čakaj zajc! to mi boš drago plačal, si misli lesica, ker ni mogla hroma zajca doteči, pa napravi pri zgodni priliki dva tri pseta, da se za zajcam zaženejo. Ali ob pravim času, ravno kadar je zajcu že do tesniga prišlo — ga sreča nanese na medveda. Zajc ne prosi — zakaj sila ne prosi — ali velikodušni medved mahne z šapo (taco) na desno — mahne na levo — in pseta padajo kot snopje. Zdaj za zajca zopet kapus raste; ter on se zahvali lepo medvedu. Ali za malo časa, to je ko začne pregledovati strašne tace, ktere so taki čudež storile, jame premišljevati, kako de bi se varval proti svojimu zavezniku — ter od samiga strahu pride na abotno misel: da se mora zavoljo velikih tac velikodušniga medveda z modro lesico pobratiti de — ako bi sila bila — medvedovo moč z zavezno modrostjo paralizira! Pazi zeče — čuvaj se nesreče! —

Nemške novine.

Od nekaj časa počenjajo nemške novine v Avstrii na vse kraje natezvati in na svoj kalup navijati tisto modro besedo, ktera se je lanjsko leto kot rešivna zvezda prikazala, z imenam „enakost narodov.“ Dokler je bilo te besede kakor neke vade treba, da se v vesoljnim vrenju in prekucovanju razdraženi narodi zopet navlečejo k starim ognjišču, so jo Nemci — tisto besedo namreč — nar bolj v svet trobili in glasili. Z eno besedo, dokler je nas treba bilo, smo bili bratje tovarši, enaki gospodarjem, katerim nas je treba bilo. Ali zdaj se je kolo osode drugači obrnilo, in že več nismo bratje, nismo tovarši, ampak nemila gospodarjeva roka nas pahne od sebe, in nas počenja nazaj goniti v temnico sužnih, po tem ko smo gospodarju očistili zakaļjeni dom, in mu gobave noge oprali in izcelili z kervavim svojim potam.

Tako po priliki začnejo zdaj Nemci tolmačiti tisto besedo „enakost vsih narodov“ in ji prišijejo kot popravek besede „z prednostjo Nemšine in nemške narodnosti.“ To će reči toliko: Vsi smo enaki, samo je Nemec nad vsemi gospodar.

Tako nam zdaj slovi modrost nemških novin, in nam hoče odergniti dremežljive oči, in nas izpeljati iz tmine sanj na beli dan, da z treznimi očmi vidimo, da to ni tista enakost, od ktere se je nam dozda sanjalo.

V tem smislu piše in pridgva sosebeno nemški list „Presse“, ter nam dokazuje, da je nemsina od nekda bil vezilo ali klej (Kitt) avstrijskiga cesarstva, in de tudi zanaprej biti mora; in se tudi kar ne sramuje izreči, da kdor tega neče, kdor neče, de bi nemšina imela prednost med drugimi, ta de vse druge namene snuje in ima in de mu ni bilo za Avstrijo in njeno slavo.

Nesramniši in ob enim tudi jasniši se ne more govoriti, kakor tukej. To je pravičnost, ktera govoreč od enakosti narodov — sama sebe, da tako rečem, z nogami tare.

Žalostni so to glasi enakosti in bratinstva, kteri se po nemških gajih razlegajo in clo nas dosejajo.

Zdaj vemo, kako Nemci razumijo in tolmačijo enakopravnost narodov. Ako po tem sodimo, ne žele Nemci nič več, kakor staro Avstrijo z svojim starim nezdravim gospodarstvom — zraven nekaj ustavne svobode, de ima Dunaj v svoji sredi Parlament, ki mu bo več slavo dal, več gibčnost in mu sopal v nesito čeljust, več kot popred — moze in sok avstrijskih narodov. Kaj je Nemcu za Čehe, Poljake, Madjare, Slovence, Hervate, Serblje itd., kaj je Dunaju za dezele (provincie), de se le on širi in debeli.

Ali gradove zidate v zraku, vi Nemcarji, ako začnete zidati na podlagi in prednosti nemški novo zidanje Avstrije. Pervi vetrič jo bo raznesel na jezero kosor. (Slav. Jug.)

Tu smo podali sestavke iz jugoslavjanskih novin, iz českich dnevnikov smo tudi že toliko posneli, kolikor je treba, da se sedanje gibanje in prizadetje Čehov lahko zapopade, zatorej mislimo bravcam vstreči, ako jim tudi misli polskiga časopisa „Tygodnik Cieszynski“ (z Tešina v Silezii) razodenemo v naslednjim:

Razne novice.

V časopih beremo vsaktere reči, iz katerih bi, ako bi se izpolniti imele, nič dobriča ne prišlo.

Brali smo, da je poslanec od našega vladarstva pooblasten, Šmerling v Frankfurtu, predložil velk plan, po katerim se imajo odpraviti in naseliti Nemci na Ogerskim v manj obljudenih krajih. — Po tem bi naše vladarstvo le za ptuje skerbalo, in z nami to je z lastnimi otroki bi po očimsko ravnalo. Premislimo, p. r. v našem kraju (Sileziji) in ravno tako v Moravii, na Českim itd. je tudi dosti ljudi in našlo bi se tu dosti takih, kateri bi potrebovali in zaslužili take prazne ravni. Vendar ne postavljajmo se za perve, pogledjmo samo na Ogerske Slovake! ta dežela je tudi preobljudena, gorata, nerodovita, revna, ljudstvo ondoto mora v ptuje kraje beračit hoditi za silo, in kaj bi pravičniši bilo, kakor tem Slovakam v njih revah pomagati in kot narbližim, clo Ogerskim prebivavcam, dati te prazne naselbine. — Vendar res je: Ne godi se povsod tako, kakor bi se imelo.

Ne davno smo brali v Dunajskih novinah, in še v uradnim delu: da Austrija spozna za stanovitno potrebo vstopiti v tesno zvezo z Nemci. — Narpopred povemo proti resnici tega tako le: blizo dve tretjini prebivavcov Austrijanskih so Slavjani, in ti so čisto vsi zoper zedinjenje z Nemci, po tem Lahii in Valahi in drugi narodi so tudi zoper taisto, in ostanejo samo Nemci, t. j. še ne četerti del prebivavcov Austrijanskih, kateri so zaželeli to zedinjenje z Nemci, ta Pangermanismus, kateri se za gospodarstvo nad drugimi narodnostmi stonovitno spenja. Zraven so pa te novine, ki tako govore, tudi ministerialne in njih terdenje mora nekoliko ministerialno biti.

Kar zadene samo tesno zvezo Austrie z Nemci, moramo povedati, da ravno ta zveza je za austrijanske narode narnevarniši. Zakaj ako se colska meja odpravi in prosti prevoz pusti, bi nemški obertniki in rokodelci prenapolnili naše kraje z svojimi izdelki, in bi jemali za to od nas žito, sadje, živež in vsaktere neobdelane pridelke zemlje.

Z tem bi prišlo pod ceno obertnijsko blago, zapravljalnost bogatejših bi se razširila, cena živeža bi poskočila in reva bi bila med nami. Naša lastna (domača) obertnost bi se nigdar ne vzdignila; naši obertniki bi mogli lakote vmirati: vsak manjši posestnik bi mogel zavoljo dragine v dolge lezti, vsak bogatejši bi na vratu imel večji težo vbogih, dobiček pa bi Nemci jemali. Iz teh uzrokov se morajo Slavjani vpirati zedinjenju z Nemci; Nemci pa ker imajo preobljudeno deželo in se težko prežive, bi nas po sili v ta zvezo vgnali. Zakaj pa tedej nočejo tudi zveze z Francozi, ker so na Francozkim v provinci Elsass tudi Nemci? Zato, ker Nemcam gre samo za dobiček iz nas, in ker nas za neumniši derže! Tode zastoja nas za take derže.

Nedavno je ustanovil zbor frankobrodski: izločenje iz Nemškiga cesarstva ko imenovanih nemških dežel, ki so v Austrii. To derže nekteri Nemci ali Nemškutarji za razžaljenje Austrijanov. Ali pomislimo: da v teh tako imenovanih Nemško-austrijanskih provinciah prebivajo večji del Slavjani, in ti se z vso močjo zoperstavljajo obderžanju nemške, samo od vladarjev storjene zveze.

Tode Nemci so hotli tudi v dnevih svobode nas Slavjane v to zvezo primorati, zakaj grozili so nam že clo z černo vojsko, zlasti pa Čeham. Na zadnje pa, ko je Frankobrod vidil, da mu nakan od rok ne gre, je izrekel: da izloči nas iz Nemčije. To je ravno tako, kakor znana basen od lesice uči, ker lesica grozda doseči ni mogla, se mu spači, rekoč, da je kisel. —

Poglejmo zdaj, kako se naše vladarstvo v tem obziru vede? Kaže se, kakor de bi bil

Frankfurt vedel, da kakor hitro se Austrijanske dežele iz Nemčije ločijo, se naše vladarstvo toliko več za domišljeno pravico potegne. Tako se je zgodilo: v časopisih beremo, kako se naše vladarstvo poganja za obderžanje svoje moči na Nemškim; če prav tega večina Austrijanskih državljanov ne želi; in ker je glas ljudstva glas Boga, kakor pregovor reče, bi ga tudi naše vladarstvo slušati imelo. Kakor se kaže gre našemu vladarstvu za krono Nemškiga Cesarstva. Ker pa hočejo večidel Nemci volitne cesarje (razun republikanov), in so bolj k Pruskimu kralju naklanjajo, se ne spodobi našemu vladarstvu za tako nečimernostjo letati. O de bi naše ministerstvo boljši in zvestejši politike se deržalo. V programu je od te reči vse drugači stalo.

Še se živo spomnimo na Dunajske prekučije ko se je vladarstvo bilo na slavjansko stran naslonilo, spoznavši, da je le zvestoba in stanovitnost Slavjanov cesarstvo ohranila.

Ako mu takrat Slavjani niso zvesti ostali, bi bilo po našim Cesarstvu. Ali ministerstvo zdaj reče, da se je Austrija le z bajoneti obderžala.

Poglejmo na Ogersko, kjer je še zdaj boj Slavjanov z Madjari. Kakor se zdaj kaže, vlada ni boj z Madjari začela v prid zatiranih vbogih narodov, ampak v lastni korist.

Vindišgrec postavlja v dobljenih županstvih same Madjarone, in ti peljejo madjarsko reč in jezik naprej, kakor popred; Slovakam je prepovedano deržati narodne odbore in dobroljcam slovaškim se potrebno orožje ne daja.

Narhujši je pa prigodek z Almasytam na Hervaškim. — — (Bravcam že znano. Vred.)

V vsih hervaških časopisih se nezadovoljnost bere. — Na to se jim Čehi v Narodnih Novinah tako le oglase, da na kratkim povemo: „Bratje! bodite prepričani, da se nismo kar nič začudili nad verolomnostjo sedajne vlade; vedli smo dobro, iz prepričanja britkih stoletij, da se nam beseda ne derži, kakor hitro naše pomoči treba ni, ali nismo mogli drugači, kakor podpirati vlado proti samoljubnim naklepam Madjarov in Nemcov. Ako bi se ta dva naroda bila pravičniši in posteniši obnašala, bi mi ne bili primorani, eden drugimu jamo kopati, v katero nas zdaj vlada vse skupej položiti hoče. Morali smo moč svojo eden proti drugimu obrniti. . . . Ali še nismo pri kraju, še nismo zakopani.

Žyje, žyje duh slavianski, bedzie žyc na vieki!

Marne vaše, birokraci, przeciv nam sa vščieki!

Edina naša skerb je, da bi vi bratje na jugu! v gorečnosti vnete kervi svoje in pravični jezi svoji se ne dali zapeljati v kaki punt ali povstanek z orožjem, v kteriga vas gotovo birokrati silili bodo, da bi po tem z celo silovitno močjo Slavjanstvo potlačili do zadnje iskrice. . . . Ne, bratje! ne pustite se zapeljati zdaj; zoperstavljajmo se na postavni poti . . . na poti zbora . . . v deržavnim zboru imamo večino glasov gotovo, ne potrebujemo revolucije. Pustimo to birokratiško stranko, da ona proti nam revolucijo prične, da nam prelomi besedo, da nas izda očitno (javno) vpricho cele Evrope. . . Med tem vterdiva midva bratovska naroda, Jugo-Slavjani in Čeho-Slavjani, našo prijateljsko zavezo, ktere razdreti tudi pekel ne bo mogel . . . in ne bo moč izdajavcam nas za igrače, in za orodje svojih malopridnih naklepov imeti.

Deržavni zbor.

V skrivni seji 17. Svečana; v kateri ni bilo nobeniga poslušavca ali novičarja, se je zbor posvetoval čez reči Krumlovskiga poslanca Kaima. Kaim je bil 5. Listop. p. l. v Krumlov prišel v kerčmo, se je tam napil, in je

nespodobno govoril od Nj. V. Cesarja, od knezov Vindišgreca in Švarcenberga, rekoč, da se poprej na Dunaj ne verne, dokler ne bosta zadnja dva kneza visela. Mestni glavar je te besede zvedil in je Kaima zatožil, kaznovavne oblasti so ga za obdolženiga naše hudodelstva motenja znotrajniga pokoja, in tako je na deržavni zbor od ministerstva pravice prošnja prišla, da bi poslanca sodni oblasti za preiskovanje hudodelstva izročil. Ta prošnja je bila narpopred posebnimu odboru prepušena, kateri je pa deržavnimu zboru svetval, prošnje ne izpolniti in Kaima ne izročiti.

Po dolgim skrivnim posvetovanju je zbor predlog odbora prijel, torej Kaima ne izroči. Samo desna stran (Čehi) in nekteri iz desne srede so proti Kaimu glasovali. —

Zavoljo predloga Zbyševskiga, kteriga je bil štrobah popravil, da bi namreč tudi laška armada deržavne poslance letas voliti imela, je taista poslala na Nj. V. cesarja prošnjo (Milan S. Svečana), da bi tistiga predloga ne poterdil, rekoč med drugim: „Zvesta postavam svoje domovine spozna armada samo v V. V. svojiga gospoda in vodja — ona tedaj ne more in ne bo deležna nikakorsniga posvetovanja, ktero bi jo vtegnilo njenim dolžnostim nasproti postaviti in čast njeno omajati.

Ona bo z zadnjo kaplico kervi branila naprave, ktere bo V. V. v edinosti z namestniki Svojih narodov deržavi podeljilo, ona pa ne prizna v svojih verstah nobeniga razločka po narodnosti: z vezjo pokorsine, bratovske sprave in ljubezni opasana najde v osebi V. V. središe vseh svojih dolžnost, svoje slave in časti.“

In po tem ko se britko pritoži čez deržavni zbor, da popred za toliko darovanje, trudenje in kervoprelitje vojakov le besedice pohvale, in tolažbe ni imel, temuč je z sovražniki deržal, pristavi:

„Ne, V. V.! armada se neče vdeležiti teh parlamentarnih bojev; v tem bi konec svoje edinosti, reda in pogubo cesarstva v gledala.

Ona hoče z bronastim ozidjem obdati prestol V. V., in meje deržave, ona hoče braniti postave svoje domovine zoper znotrajne, njeno celotnost zoper zvonajne sovražnike, hoče pa tudi ostati pri svojim poklicu, kteriga postave vseh deržav armadi odkažejo.“

Austriansko Cesarstvo.

Slovenska dežela.

Iz Gorenskiga. Že davnej se nisim v Novicah nič oglašil, ker človek v sedanjim času raji bere, kot piše. Ker imam pa vender zdej nekaj nabraniga, Vam pošljem to mervico v Ljubljano.

Pervič vam moram povedati, da nas je prav v dušo speklo, ko smo slišali, da nej bi se za nesrečni Frankobrod vnovič poslanci volili. Nam Gorencam ne gre v glavo, da bi iz Frankobroda za nas Austrijane kterikrat kaj dobička prišlo, torej že pervikrat nismo nič volili in tudi zdej še nisim nikjer družih misel slišal. Nemški „Bund“ ni Austrijancam še nikdar pomagal, Austrijansko cesarstvo si je v potrebi moglo vselej samo pomagati, in si bo tudi prihodnjič pomagalo z lastno pomočjo svojih ljudstev. Nej Frankobrodski zbor brez naših poslancov nar poprej za Nemčijo postave skuje — potem se bo že vidilo: ali bo Estrajhu kazalo ž njo v kakošno zvezo stopiti ali ne. Naši poslanci imajo zdej svoje pravo mesto le v Kromerizn. To previdi tudi naše ministerstvo, zatorej ne ukaže, da bi se moglo voliti, ampak — kakor razglas deželnega poglavarstva pravi, — je volitev vsacimu volivcu popolnoma na prosto voljo dana. Pri nas bomo pri stari misli ostali. — Semtertje se branijo izvoljeni možje pri rekrutirengi zaupni možje (Vertrauensmänner) biti, ker se bojijo sovražstva in družih sitnost. To ni prav, kar kaže, da še

nismo za novi čas in za nove postave pripravi. Kakšna bo za naprej, če se bomo tudi v družih rečeh takim častnim in potrebnim službam odtegovali? Bomo tedaj mogli spet pod staro kopito priti. Kdor se postave in pravice derži, se nima nič bati; vsem ljudem pa se ne more vstreči. — V Radolci so zaupni možje svojo službo že opravili. — V Bledu se je družba napravila, ktera misli veliko novo gostivnico zidati na akcije. Rajske kraj v Bledu bo poleti zmirej bolj obiskan, torej bo potreba več prostora za goste. — Zima je pri nastanka, de mislimo, de smo v spomladi. Z Bogam! — (Novice.)

V Graških novicah (Gratz. Zeit.) je graško društvo „Slovenija“ protestiralo zoper politiški namen graških novic, kateriga se zvesto deržijo, namreč celo Austrio z Nemštvam zvezati, ino tako Slovanam življenje zatreti. Slovani bi imeli samo kakor mort in kamni se rabiti pustiti za postavljenje velkiga in mogočniga zidovja Nemštva. Slovani nimajo per novim vstavljanju Austrie nič govoriti, kir njih spiskov graške novine nočejo v se vzeti, ampak le take, ker potrebne narbližnejše zaveze Austrije z drugim Nemštvam kažejo. Mi hočemo, pravi Slovenija, svobodno in močno Austrijo, zatorej samostalno, brez de bi drugim deržavam bila perkerpana, kjer brez samostalnosti tudi svobode ni.

Kar je slavno graško društvo „Slovenija“ tukaj v kratkim očitalo, mi Slovenci vsi poterdimo, ino hočemo, de naj bi tudi nas pri ustavljenju naše drage domovine „slavne Austrie“ poslušali! Ko bi Slovani ne bili Avstrii zvesti, bi jo že bili Nemci z Laham in Madjaram združeni davnej razkrušili. Ni bil Jelačić z svojim Horvatam prvi na Dunaju puntarske Nemce spokoriti, ni bil Jelačić z svojim Slovanam prvi zoper puntarske Madjare se povzdignil, ino jih z mogočno roko krotil? Ino plačilo Slovanam, mislijo Nemci je: velika čast, de smejo se Nemcam ponižno perbližati, ino v njih zavezi živeti, kakor pohlevni pišeti pod svojo materjo koklo! Kolka sreča ino slava nam Slovanam! (Slov. Nov.)

Hervaska in slavonska dežela.

Iz Dunaja je prišla zapoved v Videm in Ljubljano, naj se nobene novine na Laško ne pušajo, ktere ne stoji v Verzeichnissu g. f. m. Radeckiga. V tem imeniku pa ni hervaskih časopisov. (Sl. Jug.)

Banski namestnik Lentulaj je prepovedal kakoršne koli madjarske dopise prijemati, ker je to madjarska nesramnost, in ker v trojnem (h. sl. d.) kraljestvu in v primorju in Reki nikakoršne madjarske oblasti ni.

Serbska vojvodina.

Sveti Patriarh, piše Slavenski Jug, kakor smo že povedali bli, popotva po Banatu, de potolaži narod zavoljo prestanih krivic in de njegove želje zasliši. Na tem popotvanju pride tudi do Temišvara. Ondašni Serblji za dočakati primerno svojiga vikšiga dušniga pastirja in narodniga opravnika, se popeljejo na 20 vozeh njemu nasproti, de ga slovesno v mesto sprejmejo, ali kadar ž njim nazaj pridejo, najdejo vrata terdnjave zaperte in tako je moral Patriarh pred mestam blizo 1/2 ure čakati, dokler se niso odperle. Na drugi dan je bil napovedal skupšino v županijski hiši, de se z narodam pomeni ali to mu je prepovedal f. m. l. Rukavina, rekoč, de mu bo skupšino z vojaki razgnal.

Dalmacia.

Iz Zadra zvemo, de se je tam Slavjanska Lipa vstanovila in delati pričela in de že berž iz početka 200 udov šteje.

Česka dežela.

Pražke vladne novine pišejo od Riegerjoviga govora tako le: Riegerjev govor čez prvi razdelik naših podstavnih pravic: „Vsa oblast pride iz ljudstva,“ gre po celi laški deželi. V Rimu je bil na dan pred volitvami za ustavodavni zbor v vladnih novinah Monitore Romano natisnen in prodajan. Priporoča se vsem strahljivcem, de bi k sebi in pameti iz njega prišli. Vsi laški časopisi želijo srečo zboru v Kromerizu, kjer je odkrito za svobodo se oglašil. (N. N.)

Iz Prage 17. Svečana. Odbor študentov je začel možko in terdno se obnašati v šolskih in politiških rečeh. Včeri je sklenil poslati deržavnimu poslancu Šuselku pismo pohvale in zaupanja, ker se v deržavnim zboru za študente in za svobodo sploh tako poteguje.

Na deržavni zbor pošleja pa posebno izrečenje, podpisano od vseh študentov, v katerim povedo, de se samo na zbor in ne na ministre zanasajo.

Kakor nam g. A. Ž. iz Prage piše, učeta zdaj na vseučilišu tudi po česko: Dr. Šnabel naravno ali prirojeno pravdo, Dr. Špot naravno lekarstvo.

Šafarik bo svoj narodopis vdrugič na svetlo dal, in pa tudi slovník staroslovanskih koreniskih besed. Družba študentov Slavia bo izdala česko-ilirski in ilirsko-česki slovník.

Pogrebna slavnost od študentov napravljena za serbskim vojvodom Šuplikam je bila 15. t. m. V sredi cerkve s. Salvatorske je bil katafalk okinčan z gerbi českimi in jugoslavjanskimi, nar naverh je bil serbski gerb z napisom: Za svobodo in Slovanstvo.

Nemški dunajski časopis „die Presse“ je v listu 34. podala sostavek nekiga Slovenca (kakor se usti), v katerim se ta rojak od ministerija obljubljenimu prestavljanju postav v slovenski jezik zato protivi, ker še slovenski jezik za kaj tega godan ni, in misli de bi se še saj 30 let počakati imelo, zraven pa je ta zgubljeni rojak toliko nevednost od stanja našiga pismenstva in zlasti novinarstva razodel, de ga je le nesramnost k ti prederznosti napraviti mogla.

Na tako grajanje slovensine prineso „Slavische Centralblätter“ v Pragi, (ktere zavoljo njih izverstnosti, in posebne pazljivosti na Slovence bravcam še enkrat živo priporočimo, — veljajo 6 gold. za celo leto, izdajajo se vsaki dan), lepo zložen odgovor od našiga učeniga in za domovino vnetiga rojaka g. Dr. M. Dolencu, v katerim sedajno položjenje slovenske literature razloži, kakoršno je v resnici, že obstoječi odbor za poslovenjenje postav in njegove perve v Slovenji natisnene poskušnje omeni, ter ministerstvu naslednje svete da:

1) Naj imenovani Ljubljanski komisii z priznanjem dozdašniga njeniga dela daljši izpeljavo te reči izroči, in naj taiste uradnike, kteri se za to toliko potrebno delo trudijo, oprosti od drugih službnih opravil;

2) Naj ministerstvo dovolji, de se bode dopisovanje zastran popravkov in opomb, ktere bi izurjeni možje po pošti na to komisijo pošiljali, brez stroškov zgodilo;

3) Naj zavkaže, de se bo v 5 — 6 letih (ali ni nekoliko predolgo?) v uradih izločno, v učilnicah pa večidel slovensina rabila, in naj se uradniki opomnijo, se urno slovniče poprijeti;

4) Naj se tistim gospodam, ki so že zdaj za učenje deržavljanske in kaznovavne pravde se ponudili, primerna plača poda;

5) Naj ministerstvo šolsko svetovavstvo koj napravi, de se pomeni čez vravno šol, čez šolske knjige in njih oskerbljenje, in misli svoje ministeriju razodene.

Daj Bog, de bi ministerstvo te svete poslušalo!

Erdelj.

Kakor „Südslav. Ztg.“ piše, je imel 4. t. m. F. m. l. Puchner z ogerskim generalam Bemam pri Stolcenburgu vročo bitvo, v kterim so bili Madjari popolnoma potolčeni. Puchner jih je bil do 8. t. m. noter do Deve pripodil, on pa je bil v Sasvarosu. Madjari so zgubili 25 štukov, 2000 vjetih, več sto, eni pravijo, clo jezero mrtvih, vse priprave, in bandero dunajske legije.

Ogerska dežela.

Iz tri in dvajsetiga razglasa ogerske armade zvemo, de je f. m. l. Gläser, kteri je v Maroškim dolu proti Erdelju postavljen bil, pri Šaderlaku po hudim boju puntarje premagal, vse sovražne baterie, ki so proti Aradski terdnjavi obrnjene bile, razdjali, 23 štukov vzeli, in 3 voze vojniških priprav in 40 vjetih dobil.

Stari Arad je bil iz terdnjave bombardiran, ker so prebivavci z sovražniki deržali.

Terdnjava Osek se je 13. dne Nužanu vdala; posadka je 14. orožje iz rok dala in se cesarju zopet podvergla, terdnjava so berž graničari oblegli pod vodstvom generala Trebersburga. V terdnjavi se je našlo 614 štukov vsake mere, 2000 centov strelniga praha, 74 konj za predprege, dosti živeža, zlasti 400 volov, in čez 34000 gold. gotovine.

F. m. l. Šlik se je z generalam z Götzam in generalam Jablanovskim združil, njih naloga je pokončati tisto puntarsko trumo, ktera se pod Görgejem z veliko štuki in vozmi počasi skozi Cipso proti Kašavi pomikva, de bi se okoli Tise z drugimi Madjari sošla.

Ptuje dežele.

Frankobrod na Majnu. Avstrijski poslanci, ki so bili od dopisa našiga ministerstva 4. Svečana hudo omamljeni, so zopet k sebi prišli in so sklenili v Frankobrodu ostati. Čez ta dopis meni nekdo v „Südslavische Zeitung“ tako le: „V dopisu se imenuje Austrija „die erste deutsche Macht.“ Žalostno je zares, de samo Nemci v Austrii kaj veljajo — več veljajo kot vseh drugih 16 milijonov Slavjanov ali 30 milijonov drugih prebivavcov. Zdaj vemo, de Slavjani avstrijski samo kot najemniki „nemški deržavi“ služijo. Austrija je perva nemška deržava? Ona ni ne nemška, ne slavjanska i. t. d. ampak je Austrija, cesarstvo izhodno, v kterim pa tudi 7 milijonov Nemcov prebiva. Ako je pa že zavoljo tega celo cesarstvo nemško, pa z Bogam: enakopravnost narodov.

Laška. (Iz daljnopisniga oznanila iz Tersta v Holomuc). V Rimu je 9. Svečana ob dveh zjutri republika ustanovljena bila.

Rimska ustavodavna skupšina je naslednjo postavo za podlago rimskih dežel prijala:

I. Papež je v djanju in po pravici od svetovne vlade rimske deržave odstavljen.

II. Rimski papež dobi potrebne poročstva za neodvisno opravljanje svoje duhovne oblasti.

III. Vladarstvo rimske deržave je čisto ljudsko (demokratiško) in ima slavno ime rimske republike.

IV. Rimska republika bo z drugo Italio v tisto zvezo stopila, ktero skupna narodnost tirja.

Bosna se je na nekaj nakanila; zakaj po celi Bosni se delajo neke priprave in naredbe za vojsko. V Travnik je prišlo do 30,000 redovne turške vojašnje. Za to sim porok. Še nekaj. Vezir je poklical vse paše k sebi. Eni pravijo de mislijo na Serbe vdariti, drugi pa, de se to zavoljo Rusov godi. (N. h. s. d.)

Turčija. Journalu d. D. se piše: z zadnjo angleško ladjo je prijel Stratford-Canning (angleški poslanec v Carigradu) od L. Palmerstona oistre navode. Angleška vlada se pritoži močno čez obnašanje Rusov v podonavskih knezovinah, čez razžalenje hišne pravice turškiga komandanta, ktero si je Rusia dovoljila, de bi neko osebo zasačila, in sobno čez gerdo ravnanje z nekim Angležam. Angleška vlada se zlo čudi, de Rusi v knezovinah (Moldavii in Valahii) tako dolgo ostanejo in ponudi Turkam svojo pomoč, Ruše od onod odpraviti.

V spominj

Martina Semrajca.

Premilo mertvaško zvonjenje zapoje
Iz sveta pokliče rojaka nam proč,
Prijetla, oporo pogumnosti moje,
Rojakam in domu prihodno pomoč.

Sovražna osoda! si brata mi vzela,
Človeštvu junaka, Slovenji sinu,
Ki mu rojenica že v zibki je vnela
Zeljja hrepenenje sa srečo rodu.

Preblagiga serca brez čutnjiga kvara,
Prebistriga uma brez zgrešbe in zmot,
Za krasno, za večno nebeškiga žara
Je hodil v nesreči odmerjeno pot.

De lastne slavljanškemu rodu pravice
Osabni ptujine zaničevaje je vzel,
Od tega jokale so njega strunice,
To bratam zaspanim viharo je pel.

De tma pokrivala je nam domovino
Brez upa za zmago nesrečnih krivic,
To smertno redilo mu je bolečino,
Zasekal mu rane je strup zabavlic.

Neznano ga pekla v serce je krivica,
Bolj ljuba ko sužnost mu smert je bila,
Življenje nesrečno ko ječe temnica,
Stiskala ga dobe je zloba strašna.

Ko v takim oblaki se nam razdelijo,
Svoboda zasije v domače polje;
Koj njega se pesmi prostivši glasijo,
Visoko šumeče ko gromi z gore.

Skrive kar je v vlastenskih persih živelo —
Kar bode rešitva slavljanških nesreča —
Marškerimu v sercu kipeče se vnelo
Pri njega besedah ko plam je goreč.

Svobodi življenje, ječenji oteto,
In Slavi junaško nje materno kri,
Serce nji posvečil je sklepov uneto
Za djanje, ki smert in pokop preživi.

Alj zmiraj nasprotje po noči in dnevi
Kot červ mu kljuvalo je mlado serce,
De ene spolnile so v žalosti revi,
Le vmreti za dom, se mu svete želje.

Počivaj v zemljici kot seme prezgodno,
Iz groba naj serca vse čutje kali;
De vkrepi so sadam nas brate prihodno,
Ko časov dozor nam na zmago veli.

Oj bratee! iz oka nam solza se vdera,
Velike jo zgube redi nam občut;
Serce nam enkoljko tolazi le vera,
De čakal sam komaj za dom si perut.

Za dom, kjer te mati radostno sprejela
Naprot ti pripel je brat jasnih glasov;
Brez ločbe zdaj bodeva vkupaj živela,
Tu v družbi zaslužnih Slave sinov!

In skazal vse verste je vitezov slavnih,
Poredje pesnikov soglasnih je lir,
Zaslužnih možov iz časov predavnih
Zdelivši ti neba in svita prošir.

In reče: Na zemlji ni bilo mogoče
Dozreti, kar žarno tu vidi oko,
De Slava bo zmagala, Večni sam hoče.
Glej priča je vedno pravično nebo!

Serce ti kipi zdaj v neznanim veselji
Gledjočim iz večniga raja na nas;
O vduši moč djanja omamljeni želji,
De pčini namembe slavljanške se kras.

Poromali bodemo k tvoji gomili,
Ko tare obup nas in tlačí zater,
De bi se za pravdo junaško vkrepili,
Merlive de združi premage nas zor.

Lovre Toman.

Marko Bočar,
slavljanški junak.

Če me vprašaš, ktero slavljanško deželo
je roka božja naj bolj okinčila, ti rečem, de
bulgarsko deželo. Bulgarija se zamore prav
po pravici slavljanški raj imenovati. V ti de-
želi moli veličastni Balkan proti nebesam svojo

z večnimi snegam pokrito glavo. Po ti deželi
se vali široka Donava, in bobni Marica hitra.
Ondi so krasne in rodovitne ravnine in veli-
kanske planine. Podnebje je razno po raz-
ličnosti krajev, prijetni, in zemlja rodi, če-
sar je človeku potreba. Ondi je sneg in vro-
čina, led in toplice, zlato in žito, gore in do-
line, tomi in homi, reke in potoki, morje in
suho, temno borovje in zelene naranče, večna
zima in večno poletje. Desiravno pa je bul-
garska dežela zares prekrasna, vendar nje
prebivavci niso srečni. Kaj ti pomaga rodo-
vitna njiva; kaj bogastvo narave, kaj kinč in
lepota zemlje, če ti le seješ, drugi pa žanje,
če se ti le potiš, drugi pa sad vziva, če je
zemlja tvoja, ptujec pa tvoj nadležnik. Taka
pa je v Bulgarii. Res je:

Svemu svetu svitje zora,
Kod Balkana nema dana!
Usred gorcih suzah mora
Gori, gori ljuta rana,
Koju robstvo zadade.
Samo gore od Balkana
Od vapajah tuge ječe,
Gde slobodi neima stana
A verige robstva zveče,
Koje vežu Hristjana.

Ti žalostni zdihljeji naših slavljanških bra-
tov bulgarskih so se pred nokolikimi leti ra-
zlegali po vsih kotih široke Evrope. Tode
zastonj. Se dan današnji Bulgarjem ni sonce
svobode prisijalo, in mende ne bo, dokler se
bo polomesec lesketal po Bulgarii. Čeravno
pa Bulgariji že veke in veke v verigah turškiga
robstva zdihujejo, vendar klije v njih nagon
po svobodi. Bulgariji so scer blagi in pohlevni
ljudje, in ljubijo bolj poljedelstvo kakor voj-
skovanje, pa vendar znajo kerpko sabljo ma-
hati, domovino in svobodo braniti, in zanjo
dati kri in življenje. De so te besede gola
resnica, nam spričuje življenje junaškiga Marka
Bočarja. Ta scer ni v svoji domovini slave
zadobil, pa ravno to je še trdnější dokaz,
de sta prava hrabrost in živi nagon po svo-
bodi napolnovala njegovo junaško serce. Bo-
jeval se je za gresko svobodo, in je pri Gre-
kih toliko spoštovanja zadobil, de je čela Gre-
cija žalovala, kadar ga je neusmiljena smert
v boji zadela.

Gotovo je, de pogled na slavne možove,
kaciga naroda celi narod nadušuje in k posne-
manju vabi. Torej hočem zdaj neumerjoče
dela Marka Bočarja popisati. Te naj bojo
vsi Slavljanam od doljne Kamčatke do sinje
Jadre, od večno zmerzlige morja do siviga
Balkana v izgled, kadar bo treba za pravice
svojiga naroda in za pravo politiško svobodo
na bojiše stopiti.

Od mladosti tega junaka se le malo vé.
Rojen je bil Marko Bočar leta 1790 v bulgars-
kim mestecu Vodnici. Ob času njegove mla-
dosti je razsajal po Bulgarii hudobni poturčec-
nec Osman Pasvan Oglu, in je vboje Bulgarje
oderal, de je bil boj. To je Bulgarje iz tri-
stoletniga spanje zbudilo. Bulgarski hajduki
v zlahtnim pomenu, t. j. turški sovražniki, so
se kupoma vzdignili, de bi se maševali nad
Turki in osvobodili domovino. Tode niso imeli
prebrisaniga ino kerpikiga vodja. Tedaj jih je
Pasvan Oglu počasu premagal. Hajduki vidi-
ti, de jim ni mogoče v Bulgarii Turke prema-
gati, se preselijo v Macedonijo in Arbanasko.
V Arbanasko se preseli tudi rodovina našiga
Bočarja. Tačas je živil strašni kervolok, Ali-
paša janinski. Ta se je na vso moč napenjal,
de bi bil celo Arbanasko deželo spravil pod
svojo oblast. Ker so se mu pa posebno slavni
Sulijani vstavljali, med ktere so se bili Bo-
čarji vselili, se je z veliko armado nad nje
vzdignil, de bi njih domačijo Suli osvojil. Suli
je tačas branil Markov oče Kársto po imenu.
Z izdajstvom, denarjem in goljifjo je vender
Suli premagal. Sulijani so ga scer spustili v
mesto, tode s pristavkam, de jim bo pripuše-
no, de se bojo kam drugam preselili. Karsto
Bočar pride tedaj v letu 1803 s svojo dru-
žino srečno v primorsko mesto Pargo. Od-
ondod se poda Marko na jonske otoke. De-
siravno je bil še čisto mlad, je vender že ta-
čas možko serce tolklo v njegovih persih.
Zjedini se je z drugimi Sulijani in je mislil
svojo drago domačijo Suli spet osvojiti. Pa
ni bilo mogoče. Ali-paša je bil tačas še pre-
močan, de bi mu bila mogla pešica ljudi kaj
škodovati. Marko viditi, de nemore svojiga
namena speljati, se zapiše med francozke vo-
jake, in postane podčastnik. Tode za malo
časa se odpre široko polje njegovimu junaštvu
in slavi.

(Dalje sledi.)

Knjiga splošnih deržavljanških postav.

§. 70.

Oklic obstoji v oznanenju prihodniga za-
kona, z napovedjo imena, primka, rojstniga
kraja, stanu ino prebivalisa obeh zaročenih z
opombo, de naj vsakteri komur bi kak zakonsk
zadržek znan bil, taistiga razodene. Ra-
zodenje se ima storiti dušnimu pastirju, ko-
mur poroka gre, ali naravnost, ali po dušnim
pastirju, kateri je zakon oklical.

§. 71.

Oznanenje se mora ob treh nedeljah ali
praznikih navadnimu cerkvenimu shodu farne
okolice, ali obeh farnih okolic opraviti, ako
ženin in nevesta vsak v drugi okolici prebiva-
ta. Pri zakonih nekatolških kristjanskih ver-
nikov se mora oklic opraviti ne samo v nju
bogasluznih zbiralish, temue tudi v taistih
katolških farnih cerkvah, v kterih okolici pre-
bivata, ino pri zakonih med katolškimi ino ne-
katolškimi kristjanskimi verniki v farni cerkvi
katolske ino v molitvenici nekatolske stra-
ni, kakor tudi v katolški farni cerkvi tiste
okolice, kjer zadnja prebiva.

§. 72.

Ako zaročena ali eden nju še ne stanujeta
šest tednov v farni okolici, kjer se ima zakon
skleniti, se ima oklic tudi v nju zadnim pre-
bivalishu, kjer sta dalj od ravno odločeniga časa
stanovala, opraviti, ali pa morata zaročena
stanovanje v kraju, kjer se znajdetata, šest ted-
nov nadaljevati, de oznanenje nju zakona
tamkej zadosti.

§. 73.

Če se v šestih mescih po oklicu zakon ne
sklene, se mora trojno oznanenje ponoviti.

§. 74.

Za veljavo oklica ino od tega odvisno
veljavo zakona je scer zadosti, de so imena
ženinov ino njih prihodni zakon vsaj enkrat v
farni okolici ženina kakor neveste oznanjeni
bili, ino pogrešek, ki se je v obliki ali številu
oznanenj primeril, ne stori zakona neveljav-
niga, tode ženina ali njih namestniki, kakor
tudi dušni pastirji, so pod primerno kaznijo
skrbeti dolžni, de se vse tu predpisane ozna-
nenja v pravi obliki zgode.

§. 75.

Slovesno izrečenje privoljenja se mora
zgoditi pred rednim dušnim pastirjem ženina
ali neveste, naj se po raznosti vere fajmošter,
pastor ali kakor si bodi drugače imenuje, ali
pred njegovim namestnikom v pričo dveh sve-
dokov.

§. 76.

Slovesno izrečenje privoljenja v zakon se
zamore po pooblastencu zgoditi; k temu se pa
mora dovoljenje deželniga poglavarstva doseči
ino v pooblastenju oseba, s katero se zakon
skleniti ima, zaznamvati. Zakon, brez takiga
posebniga pooblastenja sklenjen, je neveljaven.
Ako je pooblastenje pred sklenjenim zakonom
preklicano bilo, je zakon sicer neveljaven, po-
oblastnik pa za vso z svojim preklicam napravi-
ljeno škodo odgovoren.

§. 77.

Ako se katolska ino nekatolska oseba vza-
mete, se mora privoljenje pred katolškim fajmo-
štram v pričo dveh svedokov izreči; vender sme
na terjanje druge strani tudi nekatolski dušni
pastir pri tem slovesnimu opravilu pričioje biti.

§. 78.

Ako zaročena pisane spričebe čez spolneno
redno oznanjenje; ali če osebe v §§. 49, 50,
51, 52 ino 54 omenjene za njih zakon po-
trebniga dovoljenja; dalej če taisti, kogar pol-
noletnost ni popolnoma očitna, rojstniga lista
ali pisane spričebe svoje polnoletnosti izkazati
ne zamorejo; ali če se zakonsk zadržek po-
kaže; je dušnimu pastirju pod težko kaznijo pre-
povedano, poroko opraviti, dokler zaročena
potrebnih spričeb ne doneseta ino vsih over
ne odpraviata.

Žitni kup.	V Ljubljani		V Krajnji	
	17. Svečana.		19. Svečana.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
Srednja cena 1 mernik.				
Pšenice domače	2	38	2	28
» banaske	2	30	2	48
Turšice	—	—	1	32
Sorčice	—	—	1	50
Rži	1	33	1	38
Jecmena	—	—	1	24
Prosa	1	39	1	22
Ajde	1	15	1	9
Ovsa	—	51	—	50